

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Calendari Delta del Llobregat 2022

“La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat”

Corb marí (*Phalacrocorax carbo*)
Ramon Torres

Bernat pescaire (*Ardea cinerea*)
Ramon Torres

Àguila pescadora (*Pandion haliaetus*)
Antoni Torres

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

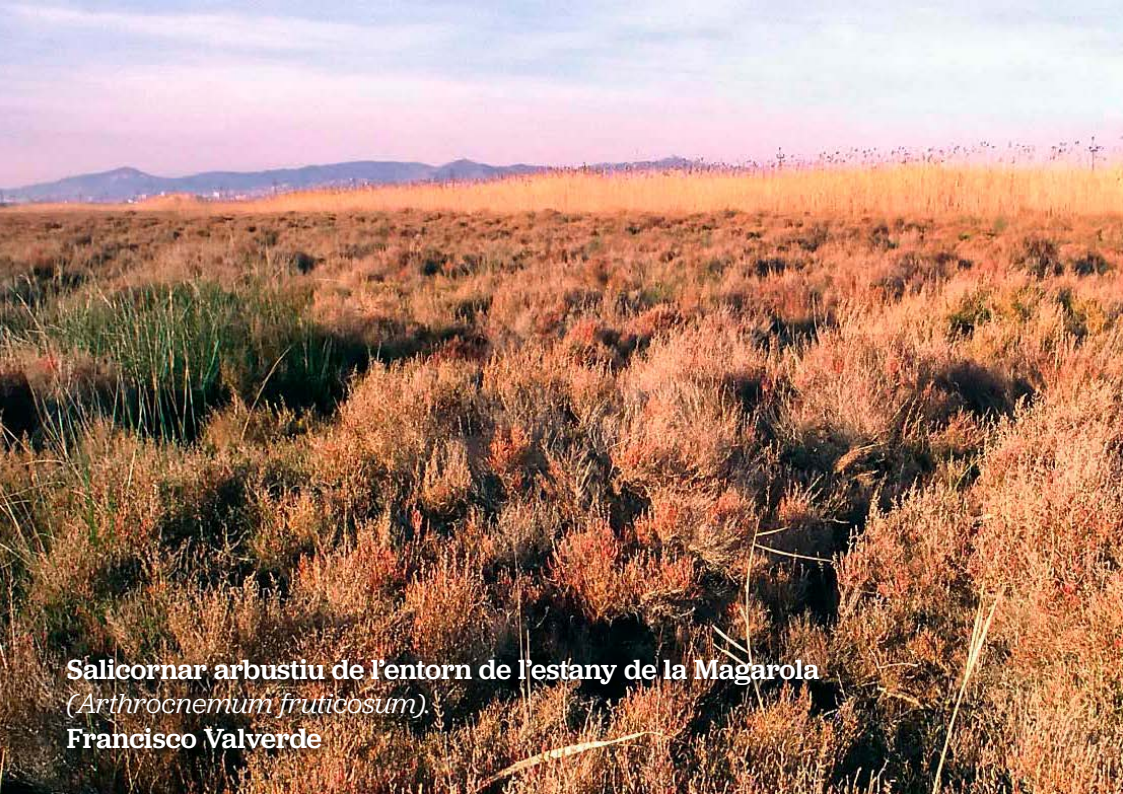
Diversos ocells pescadors visiten regularment l'estany de la Ricarda. Destaquen a l'hivern el corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*), anomenat al Prat anguilaire pel seu costum de pescar anguiles als estanys litorals i durant tot l'any el bernat pescaire (*Ardea cinerea*). En el pas de tardor, l'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) pesca des del cel.

GENER 2022

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Salicornar arbustiu de l'entorn de l'estany de la Magarola
(*Arthrocnemum fruticosum*).
Francisco Valverde

Ensopeguera (*Limonium narbonense*)
Francisco Valverde

Panoràmica de l'estany de la Magarola
Ramon Torres

Calendari Delta del Llobregat

"La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

FEBRER 2022

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

Els salobrars de l'entorn de l'estany de la Magarola estan formats majoritàriament per matollars de salicornia arbustiva (*Arthrocnemum fruticosum*), d'un color vermellós intens a l'hivern, que creixen sobre sòls molt salins. Son la millor mostra d'aquest hàbitat al delta del Llobregat. Els acompanyen plantes com l'ensopeguera (*Limonium narbonense*) i herbassars d'espartina, els més extensos del Delta. La Magarola, al costat de l'edifici del Semàfor, és un estany originat al mateix temps que la Ricarda i l'Illa, a partir de tres desembocadures abandonades pel Llobregat. Fou terraplenat parcialment en la primera meitat del segle XX per intentar conrear-lo infructuosament.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Pineda de pi pinyer a La Ricarda (*Pinus pinea*)
Ramon Torres

Narcís de tardor (*Narcissus obsoletus*)
Francisco Valverde

Pitòspor (*Pittosporum tobira*)
Andrés Valverde Martínez

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

MARÇ 2022

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Les pinedes de pi pinyer (*Pinus pinea*) que creixen sobre els sorrells costaners són un hàbitat de conservació prioritària per a la Unió Europea. Les que hi ha a la Ricarda són de les més extenses i ben conservades que trobem al Delta. Les habita una barreja molt interessant de plantes de platja i forestals. Entre elles, en els marges assolellats i les clarianes, apareixen els narcisos de tardor (*Narcissus obsoletus*) però també plantes exòtiques i invasores com el pitòspor (*Pittosporum tobira*) que colonitzen el sotabosc i desplacen les espècies autòctones.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Escarabat depredador (*Lophyra flexuosa*)
Ramon Torres

Vegetació dunar
Ramon Torres

Escarabat (*Iberdorcasion suturale*)
Ajuntament del Prat

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

ABRIL 2022

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

En el litoral de la Ricarda, a pesar de la regressió crònica d'aquest tram de la costa del Delta, es poden trobar mostres representatives de les comunitats dels sorrells. Entre elles, espècies com el coleòpter depredador *Lophyra flexuosa* o plantes com el borro (*Ammophila arenaria*), i també espècies estrictament protegides i en perill d'extinció com l'escarabat *Iberdorcasion suturale*, que es pot trobar al pic de l'estiu sobre sòls sorrenes.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Orquís olorós (*Orchis coriophora fragrans*)
Francisco Valverde

Gallets (*Serapias parviflora*)
Francisco Valverde

Curraia vermell (*Cephalanthera rubra*)
Francisco Valverde

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

MAIG 2022

							1
2	3	4	5	6	7	8	
9	10	11	12	13	14	15	
16	17	18	19	20	21	22	
23	24	25	26	27	28	29	
30	31						

Les pinedes del Delta son riques en orquídies. I les de la Ricarda ho son especialment. Entre les espècies que s'hi poden trobar hi ha l'orquís olorós (*Orchis coriophora fragrans*), l'orquídia més abundant al delta del Llobregat, els gallets (*Serapias parviflora*), que té la seva població més important de Catalunya en el Delta i el curraia vermell (*Cephalanthera rubra*), raríssima al Delta i exclusiva de les pinedes de can Camins i de la Ricarda.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Cal Vallejo
Ajuntament del Prat

Torre del llac
Ramon Torres

Granja de la Ricarda
Arxiu Municipal

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

JUNY 2022

		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

A la finca de la Ricarda hi ha diverses edificacions, algunes d'elles amb un important valor patrimonial. Entre elles, al peu de l'antic camí reial de València, hi ha cal Vallejo, també anomenada Torre de la Ricarda, construïda fa 150 anys en tres etapes. La darrera reforma data del 1940. La casa té planta baixa i dos pisos, el segon amb un terrat de grans dimensions. Al costat de la torre hi ha la casa dels masovers de la finca, d'una única planta.

La Torre del llac va ser construïda a mitjan del segle passat per part de la família Bertrand, propietària de la finca. Compta amb un embarcador que permet navegar en barca per l'estany. La seva torre rectangular és una fita molt característica del litoral pratenc.

La granja de la Ricarda va ser construïda l'any 1909 per acollir una explotació de vaques lleteres en unes condicions d'higiene modèliques per a la seva època. L'any 2003 va ser enderrocada en veure's afectada per l'ampliació de l'aeroport. L'any 2009 va ser reconstruïda per AENA en un nou emplaçament proper a la ciutat del Prat.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Embarcador de la Ricarda
Ajuntament del Prat

Vista aèria parcial de l'estany
Ajuntament del Prat

Grau de l'estany de la Ricarda
Ramon Torres

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

JULIOL 2022

			1	2	3		
4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	31	

L'estany de la Ricarda té una longitud d'15 km aproximadament i una forma de creu, perpendicular a la costa. Es va formar a partir d'una antiga desembocadura del Llobregat, abandonada cap al segle XVIII. El braç superior es va allargar fins la Torre de la Ricarda i s'hi construí un embarcador.

Els diferents braços conformen un cos central que té una profunditat màxima de 2-3 m. El seu nivell oscil·la fortament, influenciat per les precipitacions i, en els últims anys, per la relació amb l'aquífer superficial, les aportacions superficials minvants i, més rarament, l'intercanvi amb el mar.

El grau o gola de l'estany, el punt on desemboca al mar, és un espai de màxima importància ecològica: és el lloc on s'intercanvien les aigües dolces de l'estany i les salades del mar i els organismes provinents dels dos medis. En els últims anys, amb la reducció experimentada per les aportacions d'aigua que rep l'estany, el grau s'obre molt poques vegades. Això evita l'intercanvi d'aigües i organismes, amb el consegüent empobriment ecològic de l'estany, que es concreta en dos aspectes: la pèrdua de qualitat de les aigües per manca de renovació i l'absència del gradient de salinitat entre la desembocadura i l'interior de l'estany, vitals per garantir un bon estat ecològic.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Serp d'aigua (*Natrix maura*)
Ramon Torres

Colònies del cuc poliquet tubícola (*Ficopomatus enigmaticus*)
Miguel Cañedo-Argüelles

Crustaci planctònic copèpode
Ramon Torres

Calendari Delta del Llobregat

"La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

AGOST 2022

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Malgrat els problemes de qualitat i manca de renovació de les aigües de l'estany de la Ricarda, diversos organismes hi viuen. Entre ells, alguns rèptils depredadors com la serp d'aigua (*Natrix maura*).

Quan el nivell de l'estany baixa de forma important, afloren els esculls formats pels tubs de calç dels cucs poliquets colonials *Ficopomatus enigmaticus*. Curiosament, es tracta d'una espècie exòtica d'origen australià que esdevé invasora. Viu en aigües salabroses com les dels estanys de la Ricarda i la Magarola i en molts llocs és una espècie problemàtica per a canonades i vaixells.

Entre el plàncton que es pot trobar a la Ricarda destaquen els característics crustacis de la subclasse dels copèpodes, les femelles dels quals porten dos sacs d'ous a banda i banda del seu cos. S'alimenten d'algues i restes orgànics i son molt freqüents en les aigües marines i salabroses.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Flor de trencadalla (*Kosteletzkya pentacarpa*)
Laura Fuentes

Cabridella (*Aster tripolium*)
Andrés Valverde Martínez

Marges de l'estany de la Ricarda on viu la població de trencadalla
Ramon Torres

Calendari Delta del Llobregat

"La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

SETEMBRE 2022

			1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11	
12	13	14	15	16	17	18	
19	20	21	22	23	24	25	
26	27	28	29	30			

La trencadalla (*Kosteletzkya pentacarpa*) és una planta de la família de les malves que viu en els mosaics de canyissars poc densos i jonqueres halòfiles dels marges inundables de l'estany de la Ricarda i en dos localitats més de la costa mediterrània ibèrica. És una planta d'interès especial al Delta, inclosa en el catàleg i en el llibre vermell de les plantes endèmiques de flora amenaçada de Catalunya, així com en la llista vermella de les plantes europees.

Les poblacions de trencadalla dels marges de la Ricarda depenen de la inundació de les maresmes on viuen, derivada al seu torn de l'oscil·lació del nivell de l'estany veí. És necessari un equilibri delicat entre l'aquífer, els canals i les precipitacions així com la comunicació de l'estany amb el mar per assegurar aquesta inundació. La situació actual de l'estany, amb aportacions reduïdes per l'impacte de les infraestructures aeroportuàries, fa més precària la situació d'aquestes poblacions.

En aquestes mateixes comunitats madures de maresma es poden trobar altres plantes interessants com la cabridella (*Aster tripolium*), que floreix a la tardor entre joncs i prats salats i que ofereix nèctar a molts pol·linitzadors.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Detall de la inflorescència de l'espertina (*Spartina versicolor*)
Francisco Valverde

Jonqueres de jonc marítim i espartinars a la Ricarda

Andrés Valverde Martínez

Tamariu gál·lic (*Tamarix canariensis*) a la Ricarda
Andrés Valverde Martínez

Calendari Delta del Llobregat

"La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

OCTUBRE 2022

[illegible]

L'espartina (*Spartina versicolor*) és una gramínia que forma denses poblacions a les maresmes de l'entorn dels estanys de la Magarola i de la Ricarda. És una planta d'interès especial al Delta, molt rara a Catalunya, raó per la qual està inclosa al Pla d'Espais d'Interès Natural i al Catàleg de Flora amenaçada.

En els marges dels camins de la finca de la Ricarda, a les vores de l'estany i en alguns rodals sobre sòls salabrosos i humits es poden trobar exemplars vells de tamarius gàl·lics (*Tamarix canariensis*) que conformen un element molt característic del paisatge de la finca, igual que els eucaliptus plantats al llarg del braç superior de l'estany.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Escaldabec o marieta (*Russula sanguinea*)
Ramon Torres

Fetjó (*Rhizopogon roseolus*)
Andrés Valverde Martínez

Xampinyó (*Agaricus devoniensis*)
Andrés Valverde Martínez

Calendari Delta del Llobregat

"La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

NOVEMBRE 2022

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Les pinedes litorals acullen unes 330 espècies de fongs, més de la meitat de les catalogades en el conjunt del Delta. Entre elles, els escaldabecs o marietes (*Russula sanguinea*), una espècie micorizògena, que estableix una simbiosi amb les arrels dels pins pinyers que beneficia els dos organismes.

El xampinyó *Agaricus devoniensis* és un bolet que a la Ricarda es pot trobar especialment sobre els sòls sorrencs de rereduna on comença la pineda, un espai on apareixen tapissos de molses i líquens i on floreixen també diverses espècies d'orquídies.

El fetjó o patata de bosc (*Rhizopogon roseolus*) és un fong que viu mig enterrat a la sorra i que també és micorizògen, també s'associa a les arrels dels pins buscant beneficis mutus. Amb els mollerics són dels bolets més abundants a les pinedes.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Casa Gomis, vista general
Ajuntament del Prat

Vista del jardí de la Casa Gomis
Ajuntament del Prat

Detall de la teulada de la Casa Gomis
Ajuntament del Prat

Calendari Delta del Llobregat "La Ricarda, el tresor del delta del Llobregat"

DESEMBRE 2022

	1	2	3	4		
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

La casa Gomis és un meravellós exemple d'arquitectura racionalista de mitjan segle XX a Catalunya. També coneguda com La Ricarda, la Casa Gomis es va projectar i construir a través d'un seguit de comunicacions per carta entre els propietaris, la família Gomis-Bertrand i l'arquitecte Antoni Bonet Castellana, que vivia a l'exili, a l'Argentina, entre els anys 1949 i 1956.

D'aquest procés col·laboratiu va sorgir un disseny harmònic i en permanent diàleg amb el seu entorn. Un dels trets arquitectònics més icònics de la casa és la seva coberta ondulada, que s'integra perfectament en el paisatge de pineda litoral que l'envolta. Els tancaments transparents o translúcids i un disseny del mobiliari molt estudiat proporcionen una delicada sensació de continuïtat entre l'interior i l'exterior.

La passió de Ricardo Gomis per la música va ser un dels factors influents a l'hora de conceptualitzar el disseny de la casa. Inaugurada l'any 1963, la Casa Gomis va esdevenir un espai privilegiat de creació, exhibició i trobada de l'avantguarda cultural, i va acollir activitats musicals i teatrals.

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Ajuntament del
Prat de Llobregat